

Begrippenlijst en signalenlijst

Mensenhandel

MenS

Centrum
Mensenhandel
en Sekswork

Begrippenlijst

Mensenhandel

Mensenhandel betekent dat iemand een ander uitbuit om daar financieel of ander voordeel uit te halen. Dit kan door middel van **bedreiging, geweld, misleiding of chantage**. Slachtoffers kunnen hierdoor moeilijk aan de situatie ontsnappen.

Mensenhandel kent vier vormen: **seksuele uitbuiting, arbeids-uitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen orgaanverwijdering**.

Mensenhandel is strafbaar en bij minderjarigen is dwang niet altijd vereist. Het is belangrijk om (vroegtijdig) signalen te herkennen, óók wanneer je alleen een vermoeden hebt van uitbuiting.

Seksuele uitbuiting

Seksuele uitbuiting betekent dat iemand wordt gedwongen, onder druk gezet of misleid om seksuele handelingen te verrichten, waarbij een ander daar financieel of op een andere manier van profiteert.

Gedwongen sekswerk is een vorm van seksuele uitbuiting. Iemand wordt gedwongen of onder druk gezet om online of offline seksuele handelingen te verrichten tegen betaling. Het geldt dat hiermee wordt verdiend, gaat geheel of gedeeltelijk naar een ander. Seks tegen betaling onder de 18 jaar is altijd verboden en dus strafbaar.

Seksuele uitbuiting kan iedereen overkomen: **transpersonen, non-binaire personen, vrouwen en mannen**.

Criminele uitbuiting

Bij criminele uitbuiting wordt iemand gedwongen, onder druk gezet of misleid om strafbare feiten te plegen. Denk bijvoorbeeld aan het verkopen of vervoeren van verboden middelen en het misbruiken van persoonsgegevens en financiële gegevens. Vaak profiteert iemand anders van het geld of de opbrengst. Het verschil tussen criminele uitbuiting en de andere uitbuitingsvormen is dat het slachtoffer vaak in beeld komt als pleger van een strafbaar feit, waardoor slachtofferschap verborgen blijft. Criminele uitbuiting is mensenhandel, ook al heeft het slachtoffer de wet overtreden.

Arbeidsuitbuiting

We spreken van arbeidsuitbuiting wanneer iemand – vrijwillig of gedwongen – werkt en anderen zijn of haar inkomsten afnemen en/of de persoon onder slechte werkomstandigheden laten werken. Arbeidsuitbuiting is meer dan slecht werkgeverschap. Het gaat om een combinatie van ernstige, vaak onmenselijke situaties op de werkvloer, waarbij er sprake is van dwang, geweld, chantage, fraude en misleiding.

Uitbuiting kan overal voorkomen, zowel binnen huishoudens als op de werkvloer. Bijvoorbeeld in sectoren zoals horeca, schoonmaakbranche, uitzendwerk, bouwsector en land- en tuinbouw.

Gedwongen orgaanverwijdering

Gedwongen orgaanverwijdering is een vorm van mensenhandel die gericht is op het verwijderen van organen of een poging daartoe, met als doel deze door te verkopen. Iemand wordt gedwongen, onder druk gezet of misleid om een orgaan af te staan. Slachtoffers ontvangen hiervoor weinig of geen geld. In Nederland is nog weinig bekend over deze vorm van mensenhandel.

Signalenlijst

Mensenhandel

Herken je signalen uit deze lijst? Neem dan contact op met een organisatie met expertise op het gebied van mensenhandel, zoals MenS (onderdeel van Lumens).

Signalen bij seksuele uitbuiting

- spreekt opeens opvallend veel of expliciet over seksualiteit
- wordt gechanteerd met seksueel getint beeldmateriaal (sextortion) of wordt gevraagd dit te maken
- vertoont ineens opvallend gedrag (bijv. vechten, drank- en/of drugsgebruik)
- heeft ineens afwijkende normen en waarden
- ondergaat een verandering in kleding en make-up
- heeft (regelmatig) seksueel overdraagbare aandoeningen of klachten aan het geslachtsdeel
- heeft tekenen van mishandeling of (zelf)verwonding
- is ongewenst zwanger
- zoekt geen medische hulp
- is angstig voor lichamelijk contact
- heeft veel wisselende seksuele contacten
- vertoont wegliepgedrag
- vertoont onverklaarbaar reisgedrag en wil/kan geen toelichting geven
- heeft meerdere telefoonnummers/telefoons/socialmedia-accounts
- beschikt over veel geld of heeft juist onverklaarbare schulden
- er is sprake van onveilige seksuele dienstverlening (bijvoorbeeld zonder condoom of waarbij klanten niet worden geweigerd)
- kent het eigen woon-/werkadres niet

- is niet in het bezit van een eigen identiteitsbewijs of van eigen inlogcodes/wachtwoorden
- heeft veel nieuwe en wisselende onveilige contacten
- doet geheimzinnig over sociale contacten
- kan de relatie met een persoon of groep mensen niet verbreken
- isoleert zich van vrienden en familie
- wordt met een scooter/auto gehaald en gebracht
- wordt gecontroleerd/begeleid door iemand
- heeft of wil een tatoeage met een naam of speciaal teken
- heeft veel verzuim op het werk of op school
- heeft concentratieproblemen
- heeft onverklaarbare of plotselinge slechte (school)prestaties
- zit veel op zijn/haar mobiel en geeft aan bereikbaar te moeten zijn

! Signalen bij criminele uitbuiting

- heeft opvallend veel kennis over criminelen/criminele handelingen
- er zijn vermoedens van crimineel gedrag
- bezit wapens of dreigt met wapens
- komt (meermaals) in aanraking met justitie
- vertoont ineens opvallend gedrag (bijv. vechten, drank- en/of drugsgebruik)
- heeft ineens afwijkende normen en waarden
- heeft tekenen van mishandeling of (zelf)verwonding
- zoekt geen medische hulp
- vertoont weglooptgedrag
- vertoont onverklaarbaar reisgedrag en wil/kan geen toelichting geven
- heeft meerdere telefoonnummers/telefoons/socialmedia-accounts
- beschikt over veel geld of heeft juist onverklaarbare schulden
- is niet in het bezit van een eigen identiteitsbewijs of van eigen inlogcodes/wachtwoorden
- heeft veel nieuwe en wisselende onveilige contacten

- doet geheimzinnig over sociale contacten
- kan de relatie met een persoon of groep mensen niet verbreken
- isoleert zich van vrienden en familie
- wordt met een scooter/auto gehaald en gebracht
- wordt gecontroleerd/begeleid door iemand
- heeft veel verzuim op het werk of op school
- heeft concentratieproblemen
- heeft onverklaarbare of plotselinge slechte (school)prestaties
- zit veel op zijn/haar mobiel en geeft aan bereikbaar te moeten zijn

! Signalen bij arbeidsuitbuiting

- is met valse beloften naar Nederland gehaald
- is in het bezit van een vals paspoort
- verblijft/werkt illegaal in Nederland
- kan niet vertellen waar hij/zij gaat wonen of werken
- woont in een bedrijfspand/op een bedrijventerrein of is anderszins slecht gehuisvest
- de woonvoorziening is afhankelijk van werk en werkgever
- woont met veel andere mensen samen; er zijn veel inschrijvingen op één adres
- doet gevaarlijk en/of ongezond werk
- werkt afwisselend op verschillende plaatsen
- heeft geen arbeidsovereenkomst, de arbeidsvoorwaarden zijn slecht gedefinieerd of de overeenkomst is opgesteld in een taal die de werknemer niet beheerst
- vertoont ineens opvallend gedrag (bijv. vechten, drank- en/of drugsgebruik)
- heeft ineens afwijkende normen en waarden
- heeft tekenen van mishandeling of (zelf)verwonding
- zoekt geen medische hulp
- is niet in het bezit van een eigen identiteitsbewijs of van eigen inlogcodes/wachtwoorden
- wordt van en naar het werk gehaald en gebracht
- wordt gecontroleerd/begeleid door iemand

Signalen dat orgaanverwijdering mogelijk heeft plaatsgevonden

- heeft onverklaarde littekens op de buik, zij of andere delen van het lichaam
- heeft een eerdere operatie waarvan de persoon niet goed kan uitleggen wat er is gebeurd
- heeft medische klachten na een onbekende of onduidelijke ingreep
- de persoon heeft in het land van herkomst, tijdens de vlucht of na aankomst een medische ingreep ondergaan zonder duidelijke uitleg
- de persoon durft niet vrij te vertellen over een eerdere operatie of medische behandeling
- is angstig, schaamt zich of vertoont zichtbaar ongemak bij vragen over littekens of medische ingrepen
- er zijn aanwijzingen dat de persoon voor de ingreep naar een andere locatie of een ander land is gebracht
- heeft weinig tot geen informatie over de arts, kliniek of het ziekenhuis waar de ingreep heeft plaatsgevonden
- heeft weinig tot geen inzicht in hoe de reis naar Nederland is bekostigd

Kwetsbaarheden

Bepaalde omstandigheden kunnen iemand extra kwetsbaar maken voor mensenhandel. Vaak is sprake van een combinatie van factoren. Belangrijk: een kwetsbaarheid op zichzelf betekent niet dat iemand slachtoffer is van mensenhandel. Het gaat vooral om de combinatie van kwetsbaarheden én signalen die kunnen wijzen op uitbuiting.

Persoonsgebonden kwetsbaarheden

- Minderjarigheid
- Verstandelijke beperking of licht verstandelijke beperking (LVB)
- Faseproblematiek (moeizame puberteit)
- Psychische of psychosociale problemen
- Trauma's of eerdere ervaringen met misbruik of geweld
- Verslavingsproblematiek
- Beperkte weerbaarheid of afhankelijkheid van anderen
- Instabiele of onveilige thuissituatie
- Weinig of geen sociaal netwerk
- Afhankelijkheid van een partner, familielid of andere persoon
- Ervaringen met huiselijk geweld, verwaarlozing of misbruik
- Sociale uitsluiting of isolement

Financiële en woongerelateerde kwetsbaarheden

- Armoede
- Schuldenproblematiek
- Werkloosheid of onzeker werk
- Geen vaste woon- of verblijfplaats
- Afhankelijkheid van anderen voor huisvesting, inkomen of levensonderhoud

Migratie- en verblijfsgerelateerde kwetsbaarheden

- Vluchtelingenstatus, ongedocumenteerd of recent verblijf in Nederland
- Onzekerheid over verblijfsrecht
- Beperkte kennis van de Nederlandse taal, wet- en regelgeving of hulpverlening
- Afhankelijkheid van anderen voor verblijf, werk, vervoer of huisvesting
- Het leven tussen verschillende culturen of sociale normen
- Omgevings- en ronselgerelateerde kwetsbaarheden

Mensenhandelaren kunnen potentiële slachtoffers benaderen op plekken of via kanalen waar kwetsbare personen aanwezig zijn, zoals:

- (Basis)scholen en praktijkonderwijs
- Zorg- en opvanginstellingen
- Jeugdhulpverlening
- Werk- en uitzendlocaties
- Op straat of op andere ontmoetingsplekken
- Sociale media en online platforms
- Via vrienden, kennissen, partners of familieleden

Notities

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

www.lumenswerkt.nl/dienst/mens

menseindhoven@lumenswerkt.nl

mensdenbosch@lumenswerkt.nl

+31 40 219 3388

MenS is onderdeel van

